

کاک فوناد ! (پردیک له نیوان مودیرنیزم و میژوودا)

رهشاد - مستهفا سولتانی ، سهوتی خهرمانانی ۱۳۹۷ههتاوی

بارودوخی سیاسی ئیران به ئاقاریکدا دهرویشت ، که چاوهروان نه کراو بوو . بهستینی ئال و گورهکان به ئاسانی دهبینرا و ههموو ماسمیدیای پوژ ئاوا ، بو دهر کردنی شا، ههلویستیان گرتبوو . له ههمان کاتدا ، پیش مهرجهکانی داگیر کردنی هیژمونی سیاسی ولاتی ئیرانیان بو تاقمی مهلا ئاماده دهکرد .

کونگری یهکهمی کومهله له دوو شاری سنه و نهغده بهسترا . ئاکامی گفتوگوکان له کتییکی به نرخ چاپ کرا . لهو کتیهدا ئهندیشه و ههلویستی سیاسی و شهخسی بهشدار بوهکان به روونی دیاره و خوئی نیشان داوه . ئاستی بهرزی ههلویست و لیکدانهوی مهنتیقی و رینوینی و تهرجومهی پرووداوهکانی ئیران له لایهن کاک فونادهوه سهلمیندراوه . کاک فوناد دواي کونگره ، ههموو ژبانی بو خهبات و ریک خستنی جهماوری خهک تهرخان کرد . جار و بار له مهریوان و ئالمانه دهبینرا و پاشان ، بو شوینیکی تری ههریمی کوردستان سهفهری دهکرد . تهقریبهن هیچ جیگایهک نه ما که کاک فوناد سهفهری بو نهکردبیت . له

شارانه پلوه، نهوسود، کامياران، کرماشان، ديواندمره، سنه، سهقر، بوکان، سهردهشت، نهغده، بانه و سابلاغ بهئاشکرا سوخنرانی و يا دیداری نهیئی کردوو. سهرجهم و کوڤهندی خهبات وریبهری کاک فوئاد پاش چوارسال زیندان، ههر به ئەندازهی کوماری جوانه مهردگی مههاباد و تهنها یازده مانگی خایاند. چهک کردنی پادهگانی مهريوان له بهرنامهیدا بوو. کاتیک له بانهوه بو دهقهری مهريوان و له مهريوانه بهرهو بانه هات و چوی کردوو تهنيا چوار کهسی لهگهڤدا بوه. پیلانی بهر بلاوی فاشیزمی ئیسلامی و توره جاسوسیگانی ناوچهکه و نه بوونی هیزی پاریزگاری و دهیان فاکتوری نه بینراو و بینراوی تر، دهستیان به یهکهوه دا، له شهریکی نابهرههر و سهخت له گهڤ ریزدار کاک تههمورس ئەکبهری گیانیان بهخت کرد. ناوهندی کومهله بو ئهوهی بهرپرسی ئهم خهسارهته گهورهیه له ئەستو نه گریت، ههمیشه له ناو کور و کومهلی تهشکیلات بانگهوازیان دهکرد که مهردگی کاک فوئاد به " ههلهکهوت ؟ " بوه. ودوای ۳۹ سال ههرگیز له ئەندامانی بنهملهکهی، هاوسهفهرهکانی، خهلهکی ناوچه ودانیشتوانی مهسیری ئهو جیگایانه که هات و چوی تیدا کردوو یهک پرساریان نه کردوو و تهنانهت دیکومینت و پهروهندهیهکیش دروست نه کراوه. له کونگهری دوو و پاش مهردگی کاک فوئاد، به سهختی کومهله بریندار کرا.

کاک فوئاد وهک ریبهری ئورکستر، ههموو دهنگهکان و فیکر و باورهجیاوازهکانی له هارمونییهکی دلگیر و بلاوین و له پیناو ئامانجیکی بهرز ریک خست. مروفییکی پیشرهوی داهینه و سهرکردهیهکی ههلقولوی ناو ئیش و نازارهکانی رهجدهران بوو. سیما و پروخساری ههمیشه له خهنده و هیوا تزی و پر بوو. (به جوریکی سهر سور هینه کاراکتر و ستاتوس و شهخسیهتی سیاسی کاک فوئاد، سیبهری قورسی له سهر دهور و سیما و خهباتی شورشگیرانهی برا شههیدهکانی تر دانا. میژوو شاهیده که خهبات و دلسوزی و دهوری پیشرهوی سیاسی و کومه لایهتی بهریزان: حسین، ئەمین، ماجید و ئەمجد مستهفا سولتانی له بزوتنهوهی رادیکال و شورشگیرانهی کوردستان و ئیران دیار و بهر چاوه و بو ههمیشه بهرز و گرانبههايه.)

* خهباتی مهدهنی: کاک فوئاد ریبهری بزوتنهوهی مهدهنی بوو و، نرخیی بو بیر و رای گشتی داهنا. له بهستیانی بهرهو پیش بردنی بزوتنهوهی کومه لایهتی و ئامانجه بهرزهکان بیر و رای گشتی هیدایهت دهکرد. و کردهوهکانی پهیههندی قوولی له گهڤ ئاستی توانایی، هیز و ئامادگی جهماوهر ههبوو. خهباتی چینایهتی و نهتهوايهتی پیکهوه ریبهری دهکرد. بار و دوخی کومه لگای کوردستان و ئیرانی بهشیوهیهکی زانستیانه تهحلیل دهکرد و، بزوتنهوهی چهپ و رادیکالی کوردستانی بهرهو خیراییهکی بهر چاو پال پیوه نا. کوچی شارۆمهندانی مهريوان بهسام ترین و گهورهترین شیوهی خهباتی مهدهنی میژووی هاوچهرخ بوو.

* تاکتیک: میعماری زور به توانای تاکتیکهکان بوو. سیاسهتی گونجاو و تاکتیکي کارای ههلهههزارد. بو ههر دهرفهت و بار و دوخی کومه لایهتی، لیکدانهوهی گونجاو و دهقیقی

هه‌بوو و تاکتیکی لۆژیکی هه‌لده‌بژارد. کۆچ ، گفتوگۆ، مارش و رێپێوان ، دامه‌زراندنی رێکخراوه مه‌ده‌نیه‌کان نمونه گه‌لیکی تاکتیکه‌کان بوون. شه‌ری داسه‌پاوی مه‌ریوانی به هه‌زاران زه‌حمه‌ت دوا خه‌ست تا بزووتنه‌وه‌ی شه‌ر شه‌رگه‌رانه گه‌لی کورد ، زه‌رفیه‌ت و پوتانسیلی پێویست له به‌رانبه هێرشێ فاشیزمی ئیسلامی ده‌سته به‌ر کات . * یه‌کگرتن و وه‌ده‌ت : هه‌رگیز باو‌ری به یه‌کگرتنی کور و کۆمه‌لی رووناکبیر و له سه‌روهه نه‌بوو . له سوخه‌رانی مه‌هاباد به ئاشکرا وتی : گوروپه رووناکبیره‌کان له تاران ده‌یان‌ه‌وێت وه‌ده‌ت که‌ن. یه‌ک هه‌نگاو به‌ره‌و ئه‌و جو‌ره یه‌کگرتنه‌وه نه‌چوو . دوا‌ی مه‌رگی کاک فوئاد کۆمه‌له له گه‌ل جه‌ریانه‌کی نه‌ناسراو و بی ئوتوریه‌ته و بی ستاتوسی کۆمه‌لایه‌تی به ناوی گوروه‌ی سه‌هه‌ند (ئیته‌ادی خه‌باتگه‌رانی کومونیه‌ست) وه‌ده‌تی کرد. که له راستیدا داریکی زری بی ره‌گ و ریشه بوون . ئه‌م گوروپه نوینه‌ری راسته‌وخۆی ناسیونال – شوینیزی نه‌ته‌وی فارس بوون. تالابو به ده‌میان و میشکیان و قه‌له‌میاندا دێته خواره‌وه‌و، ئه‌وی له ده‌ستیان هات وه‌ک ته‌حقیق و سوکایه‌تی به فه‌ره‌هنگ و کولتور و زمانی کوردی و به تایبه‌ت دژ به پێشمه‌رگه و بزووتنه‌وی شه‌ر شه‌رگه‌رانه‌ی رۆژه‌ه‌لات و باشوری کوردستان کردیان و دره‌غیان نه‌کرد .

* سه‌نگه‌ری مفاو‌زات و گفتوگۆ : سه‌نگه‌ریکی تر بوو که کاک فوئاد نرخی بو دانا . له گه‌ل حکومه‌تیک که‌دوژمنی سه‌ر سه‌ختی بزووتنه‌وی کوردستان بوو، گفتوگۆی کرد . بو یه‌که‌م جار کۆمه‌له رێبه‌رانی جمهوری ئیسلامی ناچار کرد بو چاره کردنی سه‌تمه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی و گه‌رو گه‌رفه‌کانی میله‌تی کورد بو دیداری نوینه‌رانی کورد به‌ره‌و مه‌ریوان و سه‌نه سه‌فه‌ر که‌ن . له میشک و کۆده‌کانی سیسته‌می بیره‌کردنه‌وی کاک فوئاد ئه‌م سه‌نگه‌ره گرانبه‌ها و گرنگ بوو . بویه چه‌ندین ده‌ور و جه‌له‌سه له گه‌ل نوینه‌رانی ئیسلامی سیاسی له سه‌نه و مه‌ریوان دانیه‌شت و گفتوگۆی کرد .

* مودێرنیزم و خه‌باتی مه‌ده‌نی : باور و ئیمانی به هیزی له شه‌کسته نه‌هاته‌وی ره‌نجده‌ران و هه‌ژاران بوو . له‌و پێناوه‌دا خه‌باتی مه‌ده‌نی و جه‌ماوری به ده‌سته‌وه گرت . کۆچی مه‌ریوان نمونه‌ی میژوویی خه‌باتی مه‌ده‌نی و شارستانی بوو . ئه‌گه‌رچی ته‌مه‌نی کۆچ که‌م بوو، ئه‌مما له ئاستیکی به‌رزدا سنووری ته‌یه‌راند و ته‌ئسیری له سه‌ر بیره‌ و رای گه‌شتی کوردستان و ناوچه‌که دانا . له په‌روه‌سه‌ی کۆچدا ته‌نیا کاک فوئاد نه‌بوو که شانی دابوه ژیره ئه‌و به‌ر په‌ر سه‌ر ه‌تی و مه‌سیئولیه‌ته قورسه ، به‌لکوه ده‌یان کادری باور پێکراو و خۆشه‌ویسته‌ی چه‌پ و رادیکالی مه‌ریوان و کوردستان یار مه‌ته‌یده‌ر بوون.

* شیوه کار و مینه‌دی نوی : کاک فوئاد له هه‌لبه‌ژاردنی میتۆد و سه‌بک کاری تازه رچه‌یه‌کی به‌رزی شه‌کاند و، به ئاسانی شیوه‌کاری کلاسیک و کۆنی وه‌لا نا . به‌گه‌شتی ئاو‌ردانه‌وی له سه‌ر هیزی جه‌ماوری بوو ، که ده‌سه‌لاتی هیزی پێشمه‌رگه گارانتی ده‌کات. هه‌میشه په‌هوت و سه‌یمایه‌کی ئه‌نتر ناسیونالیسته‌ی به بزووتنه‌وه و خه‌باتی مه‌ده‌نی ده‌دا . له جه‌ریانی کۆچدا دواخه‌ستی شه‌ری داسه‌پاو و ئاماده کردنی جه‌ماور بو نابودی ئورگانه سه‌رکوت گه‌ره‌کانی حکومه‌تی ئیسلامی له به‌ر چاو بوو .

* تۆری ماسمیدیا : به پێچه‌وانه‌ی بزووتنه‌وه کلاسیکه‌کانی سه‌رده‌م و کۆن ، له پروانگه‌ی کاک فوئاد ماسمیدیا و تۆره کۆمه‌لایه‌تییه‌کان ، گو‌فاره‌کان و رادیو ، ئامیره‌یکی گونجاو و چاک بو جار دانی سه‌تمه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی ، مافی گه‌لی کورد و راکه‌شانی بیره و رای گه‌شتی

جیهان بوو . وتاریکی له گوڤاریکی شاری مەریوان سەبارەت بە جمهۆری کوردستان نوسی ، که لیکدانەوهکانی شایانی ریز و قەدرانیە . خالە لاواز و خالە بەرزەکانی کۆماری لیکدابهوه . له گەل چەند هەوالنیری ئیرانی و خاریجی باس و گفتوگۆی کرد . مارشی رێپێوانی گەنجانی شاری سنه و شارەکانی تری کوردستان وەک رێپێوانی نازادێخوازانی بانە و سەقز بەرەو مەریوان ، دەوری ماسمیدیای له سەر بیرو رای گشتی کۆمەلگای ئیران و کوردستان گیرا و نواند .

* نوینەرایەتی و متمانە بە خۆ : کاک فوئاد خۆی بە سەر جەماوری خەڵکدا تەحمیل و فەرز و دانەسەپاندبوو . وەک کازپوێ بەیانیی بیگەرد ، ئەنترناسیونالیست، سادیق، بەوه‌فا، شۆرشگیر و ئومانست و بە دلەوه نزیك بوو . له بەرانە بیر جیاوازه‌کان ، لیهاوتانە و هوشیارانە خالە هاوبەشه‌کانی دەس نیشان و بەستینی هاوکاری دەخولقاند . وله دەرفەتە میژووێیه‌کان بە شیوه‌یه‌کی تیگەه‌شتوانە له پیناو خەباتی مەدەنی کەلکی لۆژیکی وەر دەگرت . فورمی هێنەتی و توویژ له کاتی گفتوگۆ و دیدارەکان بریتین بوون ، له خۆی، کەسانیک له ئەندامی شورای شار و خەلکی ئاسایی و جینگای متمانە . بە هاوکاری و یارمەتی هاوڕێی کانی و له پیناوی ئامانجەکانی گەلی کورد له شاری مەریوان و سنه دەیان ئورگانی دیموکراتیک وەک : شورای شار، ئیتحاده‌ی موعەلیمان و قوتابیان ، شورای ژنان ، ئیتحاده‌ی کریکارانی بی کار ، ئەنجومەنی لایەنگرانی مافی گەلی کورد ، جەمعیەتی دیفاع له نازادی و ئینقلاب، کانونی دانشجویان ریک خران . که هەمووی ئەم ئورگانانە دەسکەوتی میژووێی بوون .

* شەفافیت و راستگویی : کاک فوئاد هیچ شتێکی سیاسی ، ئابوری و کۆمەلایەتی له جەماوری خەلک نەدەشاردەوه . و زۆر رقی له سانسوری حیزبی، دماگۆژی و مەحروم کردنی جەماوری خەلک له روداوه سیاسیه‌کان بوو . بە سەختی و بە ئیمانەوه له شەفافیتە سیاسی دیفاعی دەکرد . دیالۆگ و گفتوگۆی پشت پەردە و له ژوورەداخراوه‌کان ، شارەدنه‌ی روداوه‌کان له جەماوەر ، دوورویی سیاسی، چەسپان بە تیئوری وشک و بی گیان و بی کەلک له بنەما فیکریه‌کانی کاک فوئاد جینگایان نە بوو . خۆی زانا ، نابغە و دلۆقان و بی فیز بوو ، ئەمما گۆی بیستی پینشیارەکان و تەنانەت قەسە نهیارانیش بوو .

* سایکۆلۆژی و هەلۆیستی تاکی کورد : باری سایکۆلۆژی تاکی کورد له لایەن داگیرکارانەوه بە سەختی شکیندراوه و بەو ئاستەیان گەیاندوو که تاکی کورد متمانە و باوری به خۆیی نەماوه . کاک فوئاد له پلاتفورمیکی رانەگەیندراو ، کاری بو گەرانەوه‌ی متمانە بو تاکی کورد و باری خراپی سایکۆلۆژی تاکەکان کرد . که ئیتر سوکایەتی ، ئیھانە و تەحقیر، ستمی نەتەواوەتی قەبوڵ نەکن . وەک شارۆمەندیک متمانە به خۆ به دەس بینن و ئیتر فەرھەنگی داسەپاوی خۆ نزم بینن و خۆ رووخینی له کاراکتری تاکی کورد نە مینیت و ، بەرپر سيارەتی و مەسئولیه‌تەکانی ئیدارە و بەرپوێ بردنی کوردستان وەرگرن .

* دیموکراسی و بەها به نرخەکان : بەهۆی داگیر کردن و میلیتاریزه کردنی کوردستانەوه ، دیموکراسی له چال نراوه و له باتی تانک و توپ و دیکتاتوری جی نشین بووه .

جەماوری خەلک تا رادیه‌کی بەرز به دەستی ئەم ئورگانانەوه دەیان نالاند . رەوتی دیموکراسی له دورانی بزووتنەوه‌ی کوردستان ئەگەر چی کرچ و کالیش بوو ، ئەمما

دهستی پى كرد و ريځاكهيش هموار نه‌بوو، به‌لام كانالى خوى دوزيه‌وه . له نوردوگای كانى ميران ، كوښنه‌وى گشتى باو بوو . دانىشتوان حهقى دهنك دانيان هه‌بوو . له شورای شارى مەريوان كه ئەندامه‌كانى دانىشتوانى ناسايى و جىگای متمانە و باور بوون ، به راويز و هاو فیکری بریاره‌كان په‌سەند ده‌کرا . پيشوازی و ريز گرتن له زيندانيه سياسيه‌كان ، يادیک له ريبهرى بزووتنه‌وى سالى ۶۴ گيانبه‌خت کردوو کاک سمايلى شهريف زاده و يارانی له گورستانی تايله ی سنه، قەدرانی له سەرکهوتنى مان گرتن له خواردن و پشتیوانى خه‌لكى شارو ديهات له رهنج‌ه‌رانى بيلوو، ريز گرتن له گيان به‌خت کردوانى ريځاى تورکه‌مەن سەحرا ، كه نو ۹ قارمان به مەبه‌ستى يارمه‌تى خه‌لكى تورکه‌مەن سەحرا گيانيان فيدا کرد هه‌موو ئەمانه له روانگه‌ى کاک فونادوه به‌ها به‌نرخه‌كان بوون و له‌و پيڅا‌هيدا کولتورى ديموکراسيش ناراسته‌وخو گه‌شه‌ى ده‌کرد.

* ژنو پوليټيک و ناوچه‌ى ستراتژى : بو بزووتنه‌وى عه‌داله‌تخوازنه‌ى گه‌لى کورد ناوچه ستراتژيه‌كان ، ده‌ورى چاره‌نوس سازيان هه‌يه . کاک فوناد ناوچه‌ى هه‌ورامانى وهک سەنگه‌ريكى قايم و ستراتژى له بهر چاو بوو . و تەرح و پلانى بو هه‌ريمى هه‌ورامان وهک ناوچه‌يهک كه پيوسته نازاد کریت دارشتبوو . چونکوو تان و پوى دانىشتوانى ناوچه‌كه به گشتى کرىکارو زمه‌مه‌تکيشن . گونده‌كان له هه‌ريمه‌كانى لهون ، دزلى و هه‌ورامانى ته‌خت پر نه‌فوس و ئاوه‌دان و سيمای شاروچکه‌يان هه‌يه . ده‌قه‌ره‌كه تا دلت بخوازيټ شاخاويى و کويستانى هه‌زار به هه‌زاره . دوژمن ناوچه‌ى هه‌ورامانى فره به دژوارى و هه‌ميشه به پاره و به‌رتيل و خه‌يانه‌تى هه‌لخه‌تاوانى کورد و هيزى پر چهک و سپاى زوره‌وه پاش چه‌ندسالیک پيلان گيرى داگير کردوه . بويه هه‌ورامان له روانگه‌ى کاک فونادوه، بو پيشمه‌رگه و به‌ره‌نگارى جىگايه‌كى گونجاو و ستراتژى بوو و له هه‌مان کاتدا هه‌ل و مه‌رجى له بار بو په‌يوه‌ندى له گه‌ل پارته‌كانى باشورى کوردستان به ناسانى داين ده‌کرد . ئەم ناوچه‌يه به ناوچه‌كانى ترموه وهک : کرماشان ، کامياران ، نه‌سوو پاوه ، بيله‌وار ، ژاوه‌رو ، مەريوان ، سنه ، هه‌له‌بجه ، پينجوين ، ده‌شتى شارمزور و خورماله‌وه لكاوه و هات و چوى پيشمه‌رگه و گواستنه‌وى بريندار و نه‌خوش و بنه‌ماله‌ى پيشمه‌رگه و به سالا چوه‌كان زور ناسانه . کرىكارى فه‌سلى سيمای ديهاتى هه‌ورامانى گورپوه و ناستى و مه‌ر گرتنى ئيدئولوژى عه‌داله‌تخوازنه‌يان به‌رزه . ئەو هه‌موو زمخت و شه‌ره كه له لايهن فاشيزمى ئيسلاميه‌وه به سەر پيشمه‌رگه‌كانى ديموکرات و کومه‌له داسه‌پا ، نه‌گه‌ر ناوچه‌ى ستراتژى هه‌ورامانيان به‌دهسته بوايه ، هه‌م ژماره‌ى گيان به‌خت کردوو و هه‌م زه‌ره‌رى مالى و مرؤفى بى ئەندازه كه‌م و هيزى پيشمه‌رگه‌ش ئەوه‌نده ماندوو و هيلاک نه‌ده‌بوو . له پيناو قازانجىكى سووک سپاى رزگارى چهک کرا و قازانجىكى فره گه‌وره‌يان يانى هه‌ريمى ستراتژيان له ده‌س دا . سپاى رزگارى مه‌وزوع و مه‌يدانى کارى ريکخراوه‌يى و ته‌شکيلاتى کومه‌له بوو . ده‌کرا به كه‌مه‌ندى راويز و بېرمه‌ندانه و به شيوه‌ى کارى ته‌شکيلاتى سپاى رزگارى له ژير چه‌ترى سياسى و نيزامى کومه‌له‌دا، ريك خرين و ئەو مه‌يل و ئاره‌زوه له ناو سپاى رزگارى ده‌بينرا . هيزى سپاى رزگارى، دانىشتوى ناوچه‌كه بوون و خويان هه‌ريمى ستراتژيان ده‌پاراست . پاشان کومه‌له له ديهاتى نزيك بوکان گيرسايه‌وه . پشتیوانى خه‌لكى شه‌ريفى ديهاتى نزيك بوکان سه‌باره‌ت به‌هاوکارى کومه‌له و پيشمه‌رگه‌كان شياوى ريز و قه‌ده‌ردانيه ، به‌لام له بارى نيزاميه‌وه بو بزووتنه‌وى راډيکالى کورد هه‌ريمىكى ستراتژى

و قایم نیه و ږموتی ږووداوکان نیشانی دا و سهلماندی که فاشیزمی ئیسلامی زور به ئاسانی ناوچهکهی داگیر کرد و پېشمهرگهی ناچار به پاشهکشه کرد . ئهمما پوتانسیل و زهر فیهتی سیاسی و کومه لایهتی و ستراتیژی و نیزامی ههورامان بو پوچهل کردنهوهی هیرشهکان و شکست دانی دوزمن بی هاوتایه و له ئاستیکي فره بهرزدايه و هرگیز حاشا ناکریت . خهباتی جهماوهی خهلك و هیزی پېشمهرگه دهیتوانی " هریمی ههورامان " وهک ناوچهیهکی ئازاد کراو بو بزوتنهوی گهلی کورد گارانتي و زهمانت بکات . شایانی باسه ئهگهر له ناوچهی ئیستراتژی ، که بو بزوتنهوهی عهدالتهخوازانه و ئاشتی خوازانهی گهلی کورد زور پنیویسته و باس دهکریت بهمانای تهئید و هاوږموتی له گهل ماهیهت و ناوږوکی سیاسی ریکخراوهی سپای رزگاری و ههلویستهکانیان نیه .

بو زانیاری زور تر ئهم کتیبانه چاپ کراون . و دهریایهک له ههلویستی ئازادخوازن و تیکوشهرانی چهپیش لهم کتیبانهدا نوسراون .

۱ - مباحث کنگرهی اول کومهله، ویراستاران ساعد وطن دوست ، ملکه مصطفی سلطانی .
۲--کاک فوئاد کی بوو، ئامانجی چی بوو و چون گیانی بهخت کرد . مهلهکه، رهزا و حیشمهت مستهفا سولتانی .

همین کتاب به زبان فارسی ترجمه گردیده است ،
۳--کاک فواد مصطفی سلطانی بیوگرافی ، آرمان ها و چگونگی جانباختنش، ملکه ، رضا و حشمت مصطفی سلطانی

۴--کاک فوئاد ږیهر ، سیاسهتمه دار و زانایهکی سیاسی . ږهشاد مستهفا سولتانی